

6.2.2. Категорія числа Kategoria liczby

У категорії числа українських і польських іменників виявляються як формально-граматичні, так і семантичні ознаки, що відображають кількісні співвідношення⁹. Українські та польські іменники мають форми однини і множини. В однині іменники закінчуються на приголосний або голосний (переважно на *-a* // *-a*, *-o* // *-o*, у польській мові іменники жіночого роду можуть закінчуватися на *-i*), пор.:

пенал
край
брат
дівчина
kot
magister
winda
gospodyni.

Найбільш поширеними українськими та польськими флексіями іменників у множині є *-i*, *-u* // *-i*, *-u*, проте можливими є й закінчення *-a* // *-a* та ін., пор.:

матері // *matki*
руки
ліжка
psy
księża.

В обох мовах є іменники, що вживаються у формі тільки однини або тільки множини. До слів, які вживаються лише в однині (*singularia tantum*), належать іменники, що позначають:

- речовини:
молоко // *mleko*,
- абстрактні поняття:
радість // *radość*,
- збірність:
студентство // *studentstwo*,
- власні назви:
Київ // *Kijów*.

⁹ Див.: Л. І. Недбайло, *Категорія числа в сучасній українській мові*: автореф. дис. [...] канд. філол. наук, Київ 1968; К. И. Дегтярев, *Категория числа в славянских языках (историко-семантическое исследование)*, Ростов-на-Дону 1973; Н. Dalewska-Greń, *dz. cyt.*, s. 239–243.

В окремих випадках можливе вживання цих іменників у множині:
нісок – ніски // piasek – piaski.

Тільки у формі множини (*pluralia tantum*) уживаються іменники, що позначають:

– парні, збірні або складні за структурою предмети:

граблі // grabie
ножиці // nożyczi
гроші // pieniądze,

– назви з узагальненим матеріально-речовинним значенням:

парфуми // perfumy
дріжджі // drożdże,

– назви дій, процесів, почуттів, станів:

дебати // debaty
вибори // wybory
гордощі
труднощі
zawody,

– номінації часу, свят:

іменини // imieniny
канікули // wakacje,

– власні назви:

Альпи // Alpy.

Іменники, що вживаються тільки у множині (*pluralia tantum*), не мають категорії роду.

Частина збірних іменників, що вживаються у множині, як виняток може визначати одиничний предмет і набувати форми однини:

родзинки – родзинка // rodzynki – rodzynka, rodzynek.

Більшість іменників *singularia tantum* і *pluralia tantum* у двох мовах мають однакові показники граматичного числа, оскільки зазвичай вони визначаються екстралінгвістичними чинниками – відповідністю числа уявленню про одиничний чи парний предмет. Субстантиви *pluralia tantum* часто походять із праслов'янської мови, в якій вони мали форму двоїни, пор., зокрема:

народ // naród
сметана // śmietana
вила // widły
двері // drzwi
джинси // dżinsy.

Водночас чимало слів в обох мовах має розходження у числових показниках, напр.:

волосся // włosy
орган // organy

скрипка // *skrzypce*
 сінокіс // *sianokosy*
 нерухомість // *nieruchomości*
 розмовник // *rozmówki*
 листя // *liście*
 сміття // *śmiecie*
 джунглі // *dżungla*
 макарони // *makaron*
 сіни // *sień*.

В українській мові частіше, аніж у польській, форму *pluralia tantum* мають абстрактні іменники на позначення дій, станів, емоцій та ін., пор.:

прикрощі // *przykrość*
 труднощі // *trudność*
 ревності // *zazdrość*
 радощі // *radość* та ін.

У польській мові частіше, ніж в українській, віддається перевага формам множини, що, можливо, відповідає властивій полякам мовній картині світу (множинні, великі предмети і явища мають відтворюватися у відповідній формі). Наприклад, форма множини властива словам *wczasy* (відпустка), *urodziny* (святкування дня народження). Особливо поширені форми множини в географічних позначеннях: назвах країн, гір, міст тощо; іноді подібні форми трапляються і в українській мові, особливо стосовно запозичень, але в багатьох випадках форми числа у двох мовах при таких назвах не збігаються, пор.:

Карпати // *Karpaty*
 Татри // *Tatry*
 Німечу // *Niemczyzna*
 Угорщина // *Węgry*
 Італія // *Włochy*
 Китай // *Chiny*
 Катівіце (мн.) // *Katowice* (одн.).

Закінчення низки іменників у польській мові у множині пов'язані з їхнім лексичним значенням. Особові та неособові субстантиви у формах множини називного відмінка здебільшого мають флексії *-i* (*-y*), *-e*. Проте, якщо іменники позначають осіб чоловічої статі, що є номінаціями професій, суспільного становища, спорідненості, національності та ін., вони можуть мати закінчення *-owie*, напр.:

rapowie
ojcowie
królowie
Serbowie
województwie.

Варіантність флексій деяких польських іменників у формах множини також пов'язана із семантикою цих слів, напр.:

bliźniacy (два хлопці) – *bliźniaki* (хлопець і дівчина)
oczy (орган зору) – *oka* (те, що формою нагадує очі).

Частина польських іменників, на відміну від української мови, допускає коливання в числі, пор.:

основна форма	можлива форма
<i>konserwy</i> (мн.)	<i>konserwa</i> (одн.)
<i>meble</i> (мн.)	<i>mebel</i> (одн.)
<i>pieniądze</i> (мн.)	<i>pieniądz</i> (одн.)
<i>malina</i> (мн.)	<i>maliny</i> (одн.)
<i>brudy</i> (мн.)	<i>brud</i> (одн.),

пор.: *консерви, меблі, гроші, малина, бруд*.

Слово *państwo* залежно від семантики змінює категорію числа: у значенні „держави” – однина, „подружжя” – множина (пор.: *rozmawiać o państwie polskim; witamy szanownych Państwa*); пор. також збірні іменники *profesorstwo* (професор з дружиною), *doktorstwo, wujostwo* та ін., які відмінюються в однині, але в інших синтаксичних умовах виявляють себе як форми множини¹⁰: *Wujostwo byli u nas*.

Зміна флексії при одній основі слова в українській і польській мовах може свідчити про те, що інша форма числа супроводжує зміну значення, пор.:

osadek – *osadki*
męł – *męty*,

пор. також семантичні зміни українських іменників з різними суфіксами і формами числа:

radість – *radoщі*
wesелість – *wesелощі*
молодість – *молодощі*
гордість – *гордощі*
жалість – *жалощі* та под.

6.2.3. Категорія відмінка Kategoria przypadka

6.2.3.1. Типи відмін Туру deklinacji

Морфологічна категорія відмінка іменників в українській і польській мовах¹¹ тісно пов'язана як з компонентами смислу відповідних слів, так

¹⁰ A. Nagórko, *Zarys gramatyki polskiej (ze słowotwórstwem)*, s. 127; I. Maryniakowa, *dz. cyt.*, s. 27.

¹¹ Див.: Е. Тимченко, *Функции генитива в южнорусской языковой области*, Варшава 1913; Е. Тимченко, *Льокатив в українській мові (з української складні)*, Київ 1925;

і з їхнім функціональним навантаженням, морфемними показниками, формальним вираженням. На думку І. Вихованця та К. Городенської, „серцевину відмінкової системи і категорійну сутність відмінка визначають суб'єктно-об'єктні функції, які концентруються навколо предиката”¹². Отже, в українській і польській мовах відмінки передають семантико-синтаксичні відношення до інших слів.

Системи відмінювання іменників в українській і польській мовах мають і спільні, і відмінні риси на категоріальному рівні. Парадигма із семи відмінків успадкована через праслов'янську з індоєвропейської мови. Індоєвропейське походження має також клична форма, як розглядається як „сьомий відмінок і включається в загальну відмінкову парадигму, хоча вона і функціонально, і синтаксично відрізняється від решти відмінків тим, що не відображає синтаксичні зв'язки слів у реченні, а служить для вираження прямого звертання і асоціюється з формами наказового способу дієслова. Подібно до називного відмінка, клична форма в реченні є синтаксично незалежною”¹³.

В українській і польській мовах (а також у чеській, сербській і хорватській) кличну форму мають іменники чоловічого і жіночого роду однини на позначення як живих істот, так і неживих предметів, незалежно від того, до якого типу відмінювання вони належать. Кличний відмінок вживається у звертанні, найчастіше – до співрозмовника: *Ірино! Йди-но сюди! // Ireno! Chodź no tu!*, але можливий і при назвах неістот. Цей відмінок використовується послідовніше в польській мові щодо форм однини іменників чоловічого та жіночого роду. У множині звертання передається формою називного відмінка. Пор.: *Діти! Будьте чемними // Dzieci! Bądźcie grzeczne!*

Є. Тимченко, *Номінатив і датив в українській мові*, Київ 1925; Є. Тимченко, *Вокатив і інструменталь в українській мові*, Київ 1926; Є. Тимченко, *Акузатив в українській мові (з української складні)*, Київ 1928; А. А. Потебня, *Из записок по русской грамматике*, т. 4, Москва 1985; *Творительный падеж в славянских языках*, под ред. С. Б. Бернштейна, Москва 1958; І. К. Кучеренко, *Категорія відмінка в сучасній українській мові*, Львів 1961; В. Топоров, *Локатив в славянских языках*, Москва 1961; М. Затовканюк, *Словоизменение существительных в восточнославянских языках*, Praha 1975; М. Я. Плющ, *Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення*, Київ 1978; І. Р. Вихованець, *Система відмінків української мови*, Київ 1987; А. Heinz, *Genitivus w indoeuropejskim systemie przypadkowym*, Warszawa 1955; А. Schenker, *Polish declension. A descriptive analysis*, London–Hague–Paris 1964; А. Heinz, *System przypadkowy języka polskiego*, Kraków 1965; J. Tokarski, *Fleksja polska*, Warszawa 1978; S. Gogolewski, *Kategoria przypadku w słowiańskich i romańskich językach ligi bałkańskiej*, Łódź 1982; P. Krzyżanowski, *Temat fleksyjny w odmianie polskich rzeczowników*, Lublin 1992; L. Janda, *Koncepcja przypadku i czasu w językach słowiańskich*, Kraków 2004.

¹² І. Вихованець, К. Городенська, *ззнач. праця*, с. 56.

¹³ *Історична типологія слов'янських мов*, с. 21, пор. також: М. С. Скаб, *Грамматика апеляції в українській мові*, Чернівці 2002; St. Szober, *dz. cyt.*, s. 153.

У формах чоловічого роду українські іменники мають флексії *-e, -y (-ю), -o*, польські – *-e, -i*; у формах жіночого роду в українській мові вживаються форми на *-o, -e*, у польській – на *-o, -i*.

Категорія істоти-неістоти важливіша для системи відмінювання української мови, як й інших східнослов'янських. У цих мовах, на відміну від західно- і південнослов'янських, категорія істоти-неістоти властива іменникам усіх родів. В українській мові категорія істоти-неістоти виявляє себе у збігу форм родового і знахідного відмінка для позначення істот і у збігу знахідного з називним для позначення неживих предметів. Крім того, в українській мові категорія істоти-неістоти може бути виражена у давальному та місцевому відмінках однини. Вплив на систему відмінювання у польській мові має категорія персональності.

Закінчення іменників у називному відмінку однини в українській і польській мовах є типовими. Особливістю польської мови є флексія *-om* у давальному відмінку множини для іменників усіх родів. Це закінчення було успадковане польською мовою із праслов'янської, в якій флексія **-omъ* вживалася із субстантивами твердого різновиду. В українській і польській, як і в більшості слов'янських мов (крім болгарської та македонської, в яких відсутня система відмінювання), іменники у місцевому відмінку вживаються тільки з прийменниками.

При відмінюванні українських і польських іменників може відбуватися чергування голосних і приголосних в основі:

голова – голів

лід – льоду

книжка – книжці

wóz – wozy

sen – śnie

okno – okien.

В українській мові є чотири основні типи відмінювання, в польській – п'ять; залежно від типу основи розрізняють два різновиди відмінювання: твердий і м'який. Крім того, в українській мові виділяється мішана група. В українській мові типи відмінювання визначаються належністю до жіночого, чоловічого, середнього роду й закінченнями, а також можливістю отримання в непрямих відмінках суфіксів *-am-, -am-, -en-*. У польській мові відміни визначаються належністю до чоловічого, жіночого, середнього роду й різними закінченнями (1-а, 2-а, 3-я, 4-а відміни), а також належністю до слів, відмінкові закінчення яких становлять форми різних типів відмінювання (5-а відміна).

Кожна відміна іменників в обох мовах характеризується своєю системою словозміни – парадигмою. Водночас виявляють себе варіанти відмінкових закінчень, відбуваються чергування звуків в основах іменників.

В українській мові іменники 1-ої відміни (на *-а, -я*) у родовому відмінку однини мають закінчення *-и, -і: голови, криниці*, у давальному й місцевому – *-і, -ї: руці, надії*.

Для 1-ої відміни українських іменників характерним є нульове закінчення форм родового відмінка множини: *рук, пісень*.

I відміна

Тверда група

	Однина		Множина	
Н.	жінк-а	машин-а	жінк-и	машин-и
Р.	жінк-и	машин-и	жінок	машин
Д.	жінц-і	машин-і	жінк-ам	машин-ам
З.	жінк-у	машин-у	жінк-и	машин-и
О.	жінк-ою	машин-ою	жінк-ами	машин-ами
М.	жінц-і	машин-і	жінк-ах	машин-ах
Кл.	жінк-о	машин-о	жінк-и	машин-и

М'яка група

	Однина		Множина	
Н.	робітниц-я	наді-я	робітниц-і	наді-ї
Р.	робітниц-і	наді-ї	робітниць	надій
Д.	робітниц-і	наді-ї	робітниц-ям	наді-ям
З.	робітниц-ю	наді-ю	робітниць	наді-ї
О.	робітниц-єю	наді-єю	робітниц-ями	наді-ями
М.	робітниц-і	наді-ї	робітниц-ях	наді-ях
Кл.	робітниц-е	наді-є	робітниц-і	наді-ї

Мішана група

	Однина	Множина
Н.	веж-а	веж-і
Р.	веж-і	веж
Д.	веж-і	веж-ам
З.	веж-у	веж-і
О.	веж-єю	веж-ами
М.	веж-і	веж-ах
Кл.	веж-о	веж-і

Іменники 2-ої відміни (з нульовим закінченням і на *-о* для чоловічого роду, на *-о, -е, -а* для середнього роду) мають у родовому відмінку однини закінчення *-а, -я* та *-у, -ю*. Закінчення *-а, -я* характерне для назв осіб та істот, конкретних предметів, назв міст і річок, мір довжини, площі, ваги, збірних іменників тощо: *чоловіка, дуба, Києва, Дніпра, гектара, грама, вишняка* і под.

Закінчення родового відмінка однини *-у, -ю* властиве українським іменникам 2-ої відміни, що позначають матеріали й речовини, також це назви багатьох рослин, явищ природи, абстрактних понять, установ та організацій, ігор, танців тощо: *піску, гороху, дощу, полку, суму, крику, лісу, стану, заводу, волейболу*.

У давальному відмінку однини іменники 2-ої відміни мають закінчення *-ові, -еві, -єві, -у, -ю*. Закінчення *-ові, -еві, -єві* звичайні щодо іменників – назв істот: *братові, водієві*; у багатьох назвах неістот: *серцеві, сонцеві*. В іменниках середнього роду переважає закінчення *-у, -ю*: *життю*.

У місцевому відмінку однини іменники 2-ої відміни мають закінчення *-и* (переважно чоловічого роду), *-і, -ї* (чоловічого роду), *-а, -я* (переважно середнього роду): *чоловіки, селяни, ліси, друзі, серця*.

II відміна

Тверда група

	Однина		Множина	
Н.	чоловік	міст-о	чоловік-и	міст-а
Р.	чоловік-а	міст-а	чоловік-ів	міст
Д.	чоловік-ові (-у)	міст-у	чоловік-ам	міст-ам
З.	чоловік-а	міст-о	чоловік-ів	міст-а
О.	чоловік-ом	міст-ом	чоловік-ами	міст-ами
М.	чоловік-ові (-у)	міст-і	чоловік-ах	міст-ах
Кл.	чоловіч-е, чоловік-у	міст-о	чоловік-и	міст-а

М'яка група

	Однина		Множина	
Н.	учитель	лікар	учител-і	лікар-і
Р.	учител-я	лікар-я	учител-ів	лікар-ів
Д.	учител-еві (-ю)	лікар-еві (-ю)	учител-ям	лікар-ям
З.	учител-я	лікар-я	учител-ів	лікар-ів
О.	учител-ем	лікар-ем	учител-ями	лікар-ями
М.	учител-еві, -і, -ю	лікар-еві, -і, -ю	учител-ях	лікар-ях
Кл.	учител-ю	лікар-ю	учител-і	лікар-і

Мішана група

	Однина		Множина	
Н.	товариш	післяр	прізвищ-е	
Р.	товариш-а	післяр-а	прізвищ-а	
Д.	товариш-еві (-у)	післяр-еві (-у)	прізвищ-у	
З.	товариш-а	післяр-а	прізвищ-е	
О.	товариш-ем	післяр-ем	прізвищ-ем	
М.	товариш-еві, -і, -у	післяр-еві, -і	прізвищ-і	
Кл.	товариш-у	післяр-е	прізвищ-е	
		Множина		
Н.	товариш-і	післяр-і	прізвищ-а	
Р.	товариш-ів	післяр-ів	прізвищ	
Д.	товариш-ам	післяр-ам	прізвищ-ам	
З.	товариш-ів	післяр-ів	прізвищ-а	
О.	товариш-ами	післяр-ами	прізвищ-ами	
М.	товариш-ах	післяр-ах	прізвищ-ах	
Кл.	товариш-і	післяр-і	прізвищ-а	

Іменники 3-ої відміни (жіночого роду з нульовим закінченням) мають у родовому, давальному й місцевому відмінках однини закінчення *-і*: *ночі*.

III відміна

		Однина	
Н.	радість	ніч	мат-и (мат-ір)
Р.	радост-і	ноч-і	мат-ер-і
Д.	радост-і	ноч-і	мат-ер-і
З.	радість	ніч	мат-ір
О.	радіст-ю	ніч-ю	мат-ір'-ю
М.	радост-і	ноч-і	мат-ер-і
Кл.	радост-е	ноч-е	мат-и
		Множина	
Н.	радост-і	ноч-і	мат-ер-і
Р.	радост-ей	ноч-ей	мат-ер-ів
Д.	радост-ям	ноч-ам	мат-ер-ям
З.	радост-і	ноч-і	мат-ер-ів
О.	радост-ями	ноч-ами	мат-ер-ями
М.	радост-ях	ноч-ах	мат-ер-ях
Кл.	радост-і	ноч-і	мат-ер-і

Іменники 4-ої відміни (середній рід) при відмінюванні звичайно одержують суфікси *-ат-*, *-ят-*, *-ен-*: *теляті, імені*.

IV відміна

		Однина		Множина	
Н.	ім'-я	лош-а	ім-ен-а	лош-ат-а	
Р.	ім-ен-і, ім'-я	лош-а-ти	ім-ен	лош-ат	
Д.	ім-ен-і	лош-а-ті	ім-ен-ам	лош-ат-ам	
З.	ім'-я	лош-а	ім-ен-а	лош-ат (а)	
О.	ім-ен-ем, ім'-ям	лош-ам	ім-ен-ами	лош-ат-ами	
М.	ім-ен-і	лош-а-ті	ім-ен-ах	лош-ат-ах	
Кл.	ім'-я	лош-а	ім-ен-а	лош-ат-а	

У польській мові іменники 1-ої відміни (переважно чоловічого роду на твердий приголосний, а також на *-о*) в родовому відмінку однини мають закінчення *-а*, *-и*. Закінчення *-а* мають назви істот, місяців, посуду, інструменту, міри, а також назви зменшувальних імен: *brata, marca, dzbana, poża, grama, stolika*. Закінчення *-и* мають запозичені іменники – назви неістот, абстрактні іменники, збірні іменники, речові іменники, назви днів тижня, міст і країн: *teatru, śmiechu, lodu, lasu, wtorku, Krymu*.

Вибір флексії у родовому відмінку польських іменників 1-ої відміни однини коливається, пор.:

komputera
lasera
maja
grudnia

Paryża
Berlina
uniwersytetu
teatru
roku
wtorku
Londynu
Madrytu.

У польській мові іменники чоловічого роду на приголосний у давальному відмінку однини здебільшого мають закінчення *-owi*: *sąsiedowi*. Невелика група іменників на приголосний – назв істот, переважно односкладних, набуває у давальному однини закінчення *-u*, пор.:

братові // bratu
панові // panu
левові // lwu.

Місцевий відмінок однини польських іменників 1-ої відміни має закінчення *-e* (твердий різновид), *-u* (переважно м'який різновид): *w lesie, na koniu.*

I відміна

Тверда група

	Однина		Множина	
Н.	pan	las	pan-owie	las-y
Р.	pan-a	las-u	pan-ów	las-ów
Д.	pan-u	las-owi	pan-om	las-om
З.	pan-a	las	pan-ów	las-y
О.	pan-em	las-em	pan-ami	las-ami
М.	pan-u	les-ie	pan-ach	las-ach
Кл.	pan-ie	les-ie	pan-owie	las-y

М'яка група

	Однина		Множина	
Н.	król	kraj	król-owie	kraj-e
Р.	król-a	kraj-u	król-ów	kraj-ów
Д.	król-owi	kraj-owi	król-om	kraj-om
З.	król-a	kraj	król-ów	kraj-e
О.	król-em	kraj-em	król-ami	kraj-ami
М.	król-u	kraj-u	król-ach	kraj-ach
Кл.	król-u	kraj-u	król-owie	kraj-e

Значення чоловічої особи властиве іменникам 2-ої відміни у формах називного й знахідного відмінків множини. Іменники твердого різновиду виражають значення чоловічої особи за допомогою закінчення *-i*: *chłopi, sąsiedzi*. У вираженні значення осіб чоловічої статі часто вживається закінчення *-owie*: *synowie*. Неособові іменники твердого різновиду дістають закінчення *-u, -i*: *lasy, brzegi*. Іменники з основою на м'який або стверділий приголосний мають закінчення *-e*: *goście*. Знахідний відмінок

множини чоловічо-особових іменників відповідає родовому, нечоловічо-особових – називному множини.

Іменники 2-ої відміни (середнього роду на *-o*, *-e*, *-ę*) у місцевому відмінку мають закінчення *-e* (твердий різновид), *-u* (м'який різновид, з основою на *-k*, *-g*, *-ch*): *na oknie*, *w polu*, *na brzegu*, *na dachu*.

II відміна

Тверда група

Однина

Н.	okn-o	im-ię	audytor-ium
Р.	okn-a	im-ien-ia	audytor-ium
Д.	okn-u	im-ien-iu	audytor-ium
З.	okn-o	im-ię	audytor-ium
О.	okn-em	im-ien-iem	audytor-ium
М.	okn-ie	im-ien-iu	audytor-ium
Кл.	okn-o	im-ię	audytor-ium

Множина

Н.	okn-a	im-ion-a	audytor-ia
Р.	okien	im-ion	audytor-iów
Д.	okn-om	im-ion-om	audytor-ium
З.	okn-a	im-ion-a	audytor-ia
О.	okn-ami	im-ion-ami	audytor-iami
М.	okn-ach	im-ion-ach	audytor-iach
Кл.	okn-a	im-ion-a	audytor-ia

М'яка група

Однина

Н.	pol-e	ciel-ę	pol-a	ciel-ęt-a
Р.	pol-a	ciel-ęc-ia	pól	ciel-ąt
Д.	pol-u	ciel-ęc-iu	pol-om	ciel-ęt-om
З.	pol-e	ciel-ę	pol-a	ciel-ęt-a
О.	pol-em	ciel-ęc-iem	pol-ami	ciel-ęt-ami
М.	pol-u	ciel-ęc-iu	pol-ach	ciel-ęt-ach
Кл.	pol-e	ciel-ę	pol-a	ciel-ęt-a

Множина

Іменники 3-ої відміни (жіночого роду на *-i* та *-a*) у давальному й місцевому відмінках однини мають закінчення *-e* (твердий різновид), *-i*, *-u* (м'який різновид): *głowie*, *ziemi*, *ulicy*.

Польські іменники 4-ої відміни (жіночого роду, на м'який чи ствердільний приголосний) мають у називному відмінку множини закінчення *-i*, *-u*, *-e*: *kości*, *rzeczy*, *dłonie*.

IV відміна

Тверда група

Однина

Н.	żon-a	prac-a	noc
Р.	żon-y	prac-y	noc-y

Д.	żon-ie	prac-y	noc-y
З.	żon-ę	prac-ę	noc
О.	żon-ą	prac-ą	noc-ą
М.	żon-ie	prac-y	noc-y
Кл.	żon-o	prac-o	noc-y
		Множина	
Н.	żon-y	prac-e	noc-e
Р.	żon	prac	noc-y
Д.	żon-om	prac-om	noc-om
З.	żon-y	prac-e	noc-e
О.	żon-ami	prac-ami	noc-ami
М.	żon-ach	prac-ach	noc-ach
Кл.	żon-y	prac-e	noc-e

М'яка група

	Однина		Множина	
Н.	dłoń	pan-i	dłon-ie	pan-ie
Р.	dłon-i	pan-i	dłon-i	pań
Д.	dłon-i	pan-i	dłon-iom	pan-iom
З.	dłoń	pan-ią	dłon-ie	pan-ie
О.	dłon-ią	pan-ią	dłon-iami	pan-iami
М.	dłon-i	pan-i	dłon-iach	pan-iach
Кл.	dłoń	pan-i	dłon-ie	pan-ie

5-а відміна об'єднує іменники із закінченням різних типів відмінювання. Пор. вживання іменникових словоформ в українських і польських текстах:

I. 1. Присядемо на березі Десни, Де сніг ще вчора углибав довкола (А. Мойсієнко). 2. Що ви знаєте про зраду, коли зорі б'ються в шибку?.. (Б. Олійник).

3. Рідна мати моя, ти ночей не доспала
І водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя дала [...]
(А. Малишко)

4. Морозно-рожеві озера світанку розіллялися над обрієм... (Є. Гуцало).

II. 1. *Zapach wody, zielony w cieniu, złoty w słońcu,
W bezwietrzu sennym ledwo miesza się, kołysze,
Gdy z łąk koniki polne w sierpniowym gorącu
Tysiącem srebrnych nożyc szybko strzygą ciszę.*
(L. Staff)

2. *Pani Laura przeszła przez bibliotekę i z hałasem zamknęła drzwi [...]* (S. Żeromski). 3. *Tylko weseli studenci do strachu nie mieli chęci [...]* (K. I. Gałczyński). 4. *I znowu przedmowa... i zniewolony jestem do przedmowy, nie mogę bez przedmowy i muszę przedmowę...* (W. Gombrowicz).

6.2.3.2. Відмінювання українських і польських іменників Deklinacja rzeczowników ukraińskich i polskich

При зіставленні відмінкових форм іменників в українській і польській мовах необхідно враховувати рід слів, твердість / м'якість основи, семантику істот / неістот, категорію персональності. Найкращим матеріалом для такого аналізу можуть слугувати співвідносні слова одного походження, близького звучання і значення.

1. Чоловічий рід

Субстантивні форми чоловічого роду в українській мові передусім пов'язані з категорією істоти / неістоти. Українські іменники чоловічого роду належать до 2-ої відміни. Форми іменників чоловічого роду в польській мові залежать від їхньої семантики, категорії персональності, істоти / неістоти, а також – в окремих випадках – від кількості складів у слові.

В обох мовах виділяються субстантиви чоловічого роду твердої та м'якої групи, в українській мові – також мішаної групи, пор.*:

		Однина						
		Тверда група						
Н.	пан	pan	kit	kot	nis	nos	dwir	dwor
Р.	пан-а	pan-a	kot-a	kot-a	nos-a	nos-a	dwor-a (-y)	dwor-u
Д.	пан-ові (-у)	pan-u	kot-ovі (-y)	kot-u	nos-y (-ovі)	nos-owі	dwor-y (-ovі)	dwor-owі
З.	пан-а	pan-a	kot-a	kot-a	nis	nos	dwir	dwor
О.	пан-ом	pan-em	kot-om	kot-em	nos-om	nos-em	dwor-om	dwor-em
М.	пан-ові (-у)	pan-u	kot-ovі (-i)	koc-ie	nos-i	nos-ie	dwor-i	dworz-e
Кл.	пан-е	pan-ie	kot-e	koc-ie	nos-e	nos-ie	dwor-e	dworz-e
		М'яка група						
Н.	хлопець	chłopiec	король	król	пень	pień		
Р.	хлопц-я	chłopc-a	корол-я	król-a	пн-я	pn-ia		
Д.	хлопц-еві (-ю)	chłopc-u	корол-еві (-ю)	król-owі	пн-ю	pn-iu		
З.	хлопц-я	chłopc-a	корол-я	król-a	пень	pień		
О.	хлопц-ем	chłopc-em	корол-ем	król-em	пн-ем	pn-iem		
М.	хлопц-еві (-ю)	chłopc-u	корол-еві (-ю)	król-u	пн-ю	pn-iu		
Кл.	хлопч-е	chłopc-z-e	корол-е	król-u	пен-ю	pn-iu		

У називному відмінку однини такі іменники в обох мовах звичайно мають нульову флексію.

В родовому відмінку в українській і польській, як у більшості слов'янських мов, субстантиви на позначення істот мають закінчення *-а* (*-я*) // *-а* (*'-а*). Крім того, флексію *-а* // *-а* в обох мовах мають назви рослин (*дуба* // *dębu*), предметів (*комп'ютера* // *komputera*) та ін. Флексію *-у* (*-ю*) // *-и* мають абстрактні субстантиви (*болю* // *bólu*), збірні поняття (*саду* // *sadu*)

* Відмінні українські та польські флексії позначено курсивом.

та ін. Незважаючи на низку спільних тенденцій в обох мовах у вираженні родового відмінка однини, відповідні форми збігаються не завжди, пор.:

вівторка // wtorku
процента // procentu
Лондона // Londynu,
 але: *Парижа // Paryża.*

В обох мовах у родовому відмінку однини спостерігається коливання флексій *-а (-я) – -у (-ю)* та *-а – -и* у словах іншомовного походження, пор.:

театру // teatru
університету // uniwersytetu
комп'ютера // komputera
редактора // redaktora
лазера // lasera,
 але: *радара // radaru*
документа // dokumentu.

Як в українській, так і в польській мовах полісемічні або омонімічні іменники чоловічого роду можуть мати різні закінчення залежно від значення, напр.:

мулу – мул (тварина), мула – мул (осад на дні) // miłu, miła,

пор. також:

блока, блоку // bloki
потягу, потяга // pociągi
духа, духу// ducha
basa, basu // баса
wieczora, wieczoru // вечора та ін.

У давальному відмінку флексії в обох мовах, на перший погляд, подібні: *-ові, (-еві, -єві) – -у (-ю) // -owi – -u*. Проте в українській мові вибір флексії звичайно залежить від наявності у слові категорії істот або неістот: позначення істот мають закінчення *-ові, (-еві, -єві)*, номінації неживих предметів – закінчення *-у (-ю)*. У польській мові коливання форм пов'язане передусім із кількістю складів у слові: іменники з кількох складів переважно мають флексію *-owi*, з одного складу – *-u (kotu)*.

У формах знахідного відмінка українські та польські іменники чоловічого роду однини на позначення істот мають закінчення *-а (-я) // -a*:

птаха // ptaka.
хлопця // chłopca.

Усі інші іменники чоловічого роду у знахідному відмінку мають форму називного.

В українській мові деякі назви побутових предметів можуть мати у знахідному відмінку паралельні форми, напр.:

листа, лист
ножа, ніж

стола, стіл
оливіця, олівець.

Подібні тенденції виявляють себе у польській мові, проте, крім назв предметів, варіантні форми знахідного мають номінації танців, фруктів, овочів та інші слова, пор.:

walc, walca
mazur, mazura
banan, banana
pomidor, pomidora
grzyb, grzyba
ćwiek, ćwieka
dukat, dukata.

У сучасній польській мові деякі форми знахідного відмінка однини коливаються. Нормативними вважаються вирази типу *zjeść hamburgera, hot doga*, але некодифікованим – *zjeść kebaba*. Поширеними є конструкції типу:

palić papierosa
kupić fiata
strzelić gola
nabić guza
wysłać esemesa
czekać na busa та ін.

Набір слів із флексією *-a* у знахідному відмінку польської мови продовжує поповнюватися¹⁴.

У формах орудного відмінка однини українські субстантиви чоловічого роду твердої групи отримують флексії *-ом*, м'якої та мішаної групи – *-ем*. У польській мові їм відповідає одне закінчення – *-em*.

Українські іменники чоловічого роду в місцевому відмінку отримують різні закінчення залежно від своєї семантики: ті, які позначають істоти, – *-ові (-еві)*, інші – *-у (-ю)*. У польській мові флексія *-e* виступає в іменників твердої групи (крім тих, основи яких закінчуються на *-g, -k, -ch*), флексія *-u* – в іменників м'якої групи, а також у тих, що закінчуються на *-g, -k, -ch*.

В основах відповідних українських і польських іменників чоловічого роду у кличному відмінку однини можуть відбуватися співвідносні зміни за твердістю / м'якістю, напр.:

пане // panie
коте // kocie.

В українській, як і в інших східнослов'янських мовах, іменники чоловічого роду із флексією *-a* мають синкретичні форми родового і знахідного відмінків множини. У польській, як і в інших західнослов'янських мовах, такі субстантиви в однині відмінюються за моделлю іменників жіночого

¹⁴ www.obcyjezykpolski.interia.pl.

роду на *-a*, у множині – за зразком чоловічо-особових або нечоловічо-особових. За цим зразком відмінюються також прізвища на *-ko*, *-enko*, які позначають осіб чоловічого роду, пор., напр.:

Н.	старост-а	starost-a	Костюшк-о	Kościuszk-o
Р.	старост-и	starost-y	Костюшк-и	Kościuszk-i
Д.	старост-і	starość-ie	Костюшк-ові	Kościuszc-e
З.	старост-у	starost-ę	Костюшк-а	Kościuszk-ę
О.	старост-ою	starost-ą	Костюшк-ою	Kościuszk-ą
М.	старост-і	starość-ie	Костюшк-ові	Kościuszc-e
Кл.	старост-о	starost-o	Костюшк-о	Kościuszk-o

Основні відмінності у формах множини чоловічого роду пов'язані з наявністю в польських іменників категорії персональності, пор.:

Множина

Тверда група

Н.	пан-и	pan-owie	кот-и	kot-y	нос-и	nos-y	двор-и	dwor-y
Р.	пан-ів	pan-ów	кот-ів	kot-ów	нос-ів	nos-ów	двор-ів	dwor-ów
Д.	пан-ам	pan-om	кот-ам	kot-om	нос-ам	nos-om	двор-ам	dwor-om
З.	пан-ів	pan-ów	кот-ів	kot-y	нос-и	nos-y	двор-и	dwor-y
О.	пан-ами	pan-ami	кот-ами	kot-ami	нос-ами	nos-ami	двор-ами	dwor-ami
М.	пан-ах	pan-ach	кот-ах	kot-ach	нос-ах	nos-ach	двор-ах	dwor-ach
Кл.	пан-и	pan-owie	кот-и	kot-y	нос-и	nos-y	двор-и	dwor-y

М'яка група

Н.	хлопц-і	chłopc-y	корол-і	król-owie	пн-і	pn-ie
Р.	хлопц-ів	chłopc-ów	корол-ів	król-ów	пн-ів	pn-i
Д.	хлопц-ям	chłopc-om	корол-ям	król-om	пн-ям	pn-iom
З.	хлопц-ів	chłopc-ów	корол-ів	król-ów	пн-і	pn-ie
О.	хлопц-ями	chłopc-ami	корол-ями	król-ami	пн-ями	pn-iami
М.	хлопц-ях	chłopc-ach	корол-ях	król-ach	пн-ях	pn-iach
Кл.	хлопц-і	chłopc-y	корол-і	król-owie	пн-і	pn-ie

Чоловічо-особові форми виявляють себе передусім у формах називного і знахідного відмінків множини. Назви осіб чоловічої статі у називному відмінку множини мають закінчення *-i* (*-y*), *-owie*. Флексію *-i*, яка пом'якшує попередній приголосний, мають іменники твердого різновиду відмінювання, *-y* – іменники з основою на стверділі приголосні *c*, *dz*: *studenci*, *Polacy*, *chłopi*. Використання закінчення *-owie* зумовлюється семантикою іменників. Його мають іменники на позначення осіб чоловічої статі, що є назвами професій, суспільного становища, спорідненості, партійності, національності та ін., пор.:

król – *królowie*

Arab – *Arabowie*

wojewoda – *wojewodowie*.

Неособові іменники з твердими основами мають закінчення -у (-i):

spor – spory
brzeg – brzegi.

Іменники з основою на м'який або стверділий приголосний, як особові, так і неособові, завжди мають закінчення -e:

żołnierz – żołnierze
koń – konie.

Деякі польські особові іменники мають паралельні форми, напр.:

profesorzy – profesorowie
bohaterzy – bohaterowie.

Своєрідними для польської мови є не тільки закінчення іменників – назв осіб чоловічої статі у називному відмінку, але й морфологічні чергування, пор.:

Polacy // поляки
ślusarze // слюсарі
profesorowie // професори.

У родовому відмінку множини українські іменники чоловічого роду переважно мають закінчення -ів (-їв). Деякі іменники мають флексію -ей (*гостей, коней*) або нульове закінчення (*міщан, чобит*).

У польській мові іменники чоловічого роду множини також можуть мати безфлексійні форми (*warszawian, Czech*). Субстантиви з твердою основою мають закінчення -ów (*chłopców*), з м'якою – закінчення -i (-y) (*liści*).

У давальному відмінку множини українські іменники чоловічого роду мають закінчення -ам (-ям), у польській – -om.

У знахідному відмінку множини закінчення форм чоловічого роду в українській мові регулюється категорією істот-неістот, у польській – категорією персональності. Українські іменники на позначення істот у цих формах переважно мають закінчення -ів (*лікарів, псів*), інші субстантиви мають форму, однакову з називним відмінком множини (*олівці, береги*). У польській мові чоловічо-особові субстантиви у формах знахідного відмінка множини мають флексію, яка збігається з родовим (*sąsiadów*), інші іменники мають форму називного (*stoły, psy*).

Подібними в українській і польській мовах є закінчення іменників чоловічого роду множини в орудному відмінку, пор.: укр. -ами (-ями), -ми, пол. -ami, -mi, напр.:

дворами // dworami
столами // stołami,

пор. варіантність деяких українських форм:

гостями (рідше гістьми) // gośćmi
кіньми (конями) // końmi.

У місцевому відмінку множини українські субстантиви чоловічого роду мають закінчення *-ax* (*-ях*), польські – *-ach*.

В обох мовах у кличному відмінку множини іменники чоловічого роду мають форму, однакову з називним.

2. Середній рід

В українській мові іменники середнього роду однини в називному відмінку мають закінчення *-o*, *-e*, *-я*, *-a*, у польській – *-o*, *-e*, *-ę*, пор.:

Однина

Н.	літ-о	lat-o	пол-е	pol-e
Р.	літ-а	lat-a	пол-я	pol-a
Д.	літ-у	lat-u	пол-ю	pol-u
З.	літ-о	lat-o	пол-е	pol-e
О.	літ-ом	lat-em	пол-ем	pol-em
М.	літ-і	lec-ie	пол-і	pol-u
Кл.	літ-о	lat-o	пол-ю	pol-e
Н.	ім'я	im-ię	ягн-я	jagn-ię
Р.	ім-ені (-я)	im-ienia	ягн-яти	jagn-ięcia
Д.	ім-ені	im-ieniu	ягн-яти	jagn-ięciu
З.	ім'я	im-ię	ягн-я	jagn-ię
О.	ім-енем (-ям)	im-ieniem	ягн-ям	jagn-ięciem
М.	ім-ені	im-ieniu	ягн-яти	jagn-ięciu
Кл.	ім'я	im-ię	ягн-я	jagn-ię

Як видно з таблиці, українські та польські іменники на *-o* // *-o* та *-e* // *-e* в основному близькі у своїх словоформах (крім форм орудного та місцевого відмінків субстантивів на *-o* // *-o* та місцевого та кличного – на *-e* // *-e*). Натомість специфічними флексіями та – частково – суфіксами вирізняються, з одного боку, українські іменники 4-ої відміни (із закінченням *-a*, *-я*) та, з другого боку, польські субстантиви на *-ę*.

У польській мові до середнього роду належать латинізми типу *plenim*, *muzeum*, *liceum*. Вони відмінюються у множині: *plenów*, *plenom*, *plenami*. В українській мові відповідні слова належать до чоловічого роду і відмінюються в усіх формах числа, пор.: *пленума*, *на музеї*, *лицеєм*.

У формах множини називного відмінка у більшості слов'янських мов (крім білоруської), в тому числі в українській і польській, іменники середнього роду мають флексії *-a* (*-я*) // *-a*, пор.:

Множина

Н.	літ-а	lat-a	пол-я	pol-a
Р.	літ	lat	пол-ей	ról
Д.	літ-ам	lat-om	пол-ям	pol-om
З.	літ-а	lat-a	пол-я	pol-a
О.	літ-ами	lat-ami	пол-ями	pol-ami

М.	літ-ах	lat-ach	пол-ях	pol-ach
Кл.	літ-а	lat-a	пол-я	pol-a
Н.	ім-ена	im-iona	ягн-ята	jagn-ięta
Р.	ім-ен	im-ion	ягн-ят	jagn-iąt
Д.	ім-енам	im-ionom	ягн-ятам	jagn-iętom
З.	ім-ена	im-iona	ягн-ят (-ята)	jagn-ięta
О.	ім-енами	im-ionami	ягн-ятами	jagn-iętami
М.	ім-енах	im-ionach	ягн-ятах	jagn-iętach
Кл.	ім-ена	im-iona	ягн-ята	jagn-ięta

Основними відмінностями іменників на *-o* // *-o*, *-e* // *-e* у формах множини є закінчення в давальному та орудному відмінках. У словоформах українських іменників 4-ої відміни та польських субстантивів на *-ę* виявляють себе різні варіанти відповідних суфіксів.

В українській мові форми знахідного відмінка множини варіантні для назв тварин, напр.:

курчат – *курчата*

телят – *телята*.

У формах середнього роду однини та множини в обох мовах можливі різноманітні морфологічні чергування, пор.:

– подібні:

небо : *небі* // *niebo* : *niebie*

дерево : *дереві* // *drzewo* : *drzewie*

коліно : *коліні* // *kolano* : *kolanie*,

– різні:

село : *сіл* // *sioło* : *siół*

jabłko : *jabłkiem* // *яблуко* : *яблуком*

літо : *літи* // *lato* : *lecie*

озеро : *озері* // *jezioro* : *jeziorze*.

3. Жіночий рід

Українські та польські іменники жіночого роду, як й інші слов'янські, у називному відмінку однини здебільшого мають закінчення *-a* (*-я*) // *-a*. Крім того, українські субстантиви жіночого роду у вихідній формі можуть мати кінцевий твердий або м'який приголосний основи. Особливим щодо початкової форми та відмінювання в однині та множині є іменник *мати*, пор.:

	Однина	Множина
Н.	мат-и (мат-ір)	мат-ер-і
Р.	мат-ер-і	мат-ер-ів
Д.	мат-ер-і	мат-ер-ям
З.	мат-ір	мат-ер-ів

О.	мат-ір'ю	мат-ер-ями
М.	мат-ер-і	мат-ер-ях
Кл.	мат-и	мат-ер-і

У польській мові до субстантивів жіночого роду однини належать, крім іменників із закінченням *-a*, слова із закінченням *-i* та основи на приголосний, пор.:

		Однина				
Н.	робітниц-я	robotnic-a	господин-я	gospodyn-i	мір-а	miar-a
Р.	робітниц-і	robotnic-y	господин-і	gospodyn-i	мір-и	miar-y
Д.	робітниц-і	robotnic-y	господин-і	gospodyn-i	мір-і	mierz-e
З.	робітниц-ю	robotnic-ę	господин-ю	gospodyn-ię	мір-у	miar-ę
О.	робітниц-ею	robotnic-ą	господин-ею	gospodyn-ą	мір-ою	miar-ą
М.	робітниц-і	robotnic-y	господин-і	gospodyn-i	мір-і	mierz-e
Кл.	робітниц-е	robotnic-o	господин-е	gospodyn-i	мір-е	miar-o

Н.	ніч	пос
Р.	ноч-і	пос-у
Д.	ноч-і	пос-у
З.	ніч	пос
О.	нічч-ю	пос-ą
М.	ноч-і	пос-у
Кл.	ноч-е	пос-у

Найбільшу кількість відмінностей у словоформах іменників жіночого роду в обох мовах мають слова на *-a* (*-я*) // *-a*. У системі відмінювання польських жіночих форм субстантивів однини звертають на себе увагу флексії з носовими голосними, які притаманні серед слов'янських мов лише польській. Іменники жіночого роду з основою на приголосний у кличному відмінку тільки в українській мові мають закінчення *-e*. У польській мові подібні іменники мають у цій формі закінчення *-i*, як у праслов'янській мові. В обох досліджуваних мовах спостерігаються численні як подібні, так і різні морфологічні зміни, пор., напр.:

- подібні чергування:
  - рука* : *руці* // *ręka* : *ręce*
  - трава* : *траві* // *trawa* : *trawie*
  - коза* : *козі* // *koza* : *kozie*,
- різні чергування:
  - хата* : *хаті* // *chata* : *chacie*
  - віра* : *вірі* // *wiara* : *wierze*
  - нога* : *нозі* // *noga* : *nodze*.

У формах множини основні флексійні відмінності в іменників жіночого роду в українській і польській мовах пов'язані з відмінюванням у давальному відмінку. Крім того, суттєво розійшлися між собою в обох мовах флексії іменників жіночого роду з основою на приголосний, пор.:

Множина				
Н.	робітниц- <i>i</i>	robotnic- <i>e</i>	господин- <i>i</i>	gospodyn- <i>ie</i>
Р.	робітниць	robotnic	господинь	gospodyń
Д.	робітниц- <i>ям</i>	robotnic- <i>om</i>	господин- <i>ям</i>	gospodyn- <i>iom</i>
З.	робітниць	robotnic- <i>e</i>	господин- <i>i</i>	gospodyn- <i>ie</i>
О.	робітниц- <i>ями</i>	robotnic- <i>ami</i>	господин- <i>ями</i>	gospodyn- <i>iami</i>
М.	робітниц- <i>ях</i>	robotnic- <i>ach</i>	господин- <i>ях</i>	gospodyn- <i>iach</i>
Кл.	робітниц- <i>i</i>	robotnic- <i>e</i>	господин- <i>i</i>	gospodyn- <i>ie</i>
Н.	мір- <i>и</i>	miar- <i>y</i>	ноч- <i>i</i>	пос- <i>e</i>
Р.	мір	miar	ноч- <i>ей</i>	пос- <i>у</i>
Д.	мір- <i>ам</i>	miar- <i>om</i>	ноч- <i>ам</i>	пос- <i>ом</i>
З.	мір- <i>и</i>	miar- <i>y</i>	ноч- <i>i</i>	пос- <i>e</i>
О.	мір- <i>ами</i>	miar- <i>ami</i>	ноч- <i>ами</i>	пос- <i>ами</i>
М.	мір- <i>ах</i>	miar- <i>ach</i>	ноч- <i>ах</i>	пос- <i>ах</i>
Кл.	мір- <i>и</i>	miar- <i>y</i>	ноч- <i>i</i>	пос- <i>e</i>

Українська мова відрізняється від польської наявністю значної кількості невідмінюваних іменників-запозичень з інших мов; у польській мові переважна частина аналогічних слів відмінюється, пор.:

українські невідмінювані	польські відмінювані
<i>бюро</i>	// <i>biuro</i>
<i>метро</i>	// <i>metro</i>
<i>маестро</i>	// <i>maestro</i>
<i>кімоно</i>	// <i>kimono</i>
<i>радіо</i>	// <i>radio</i> ,

пор. також українські невідмінювані: *гастролі, депо, інтерв'ю, кабаре, кафе, поні, таксі, турне, філе* та ін.

У польській мові до невідмінюваних іменників належать передусім ті запозичені слова, які мають правопис, що ідентичний мові-оригіналу (див. також 3.3.2.), а також ряд власних назв, напр.:

<i>foyer</i>	// <i>фойє</i>
<i>atelier</i>	// <i>ательє</i>
<i>résumé</i>	// <i>резюме</i>
<i>jury</i>	// <i>журі</i>
<i>menu</i>	// <i>меню</i>
<i>Toronto</i>	// <i>Торонто</i>
<i>Honolulu</i>	// <i>Гонолулу</i>
<i>Defoe</i>	// <i>Дефо</i>
<i>Hugo</i>	// <i>Гюґо</i> та ін.

Іншомовні власні імена та прізвища, що закінчуються на *-e* або *-i*, у польській мові переважно відмінюються, пор.:

<i>Andre</i>	– <i>Androwie</i>	// <i>Андре</i> – <i>Андре</i>
<i>Antoni</i>	– <i>Antoniowie</i>	// <i>Антоні</i> – <i>Антоні</i>